

Komplikationer

RDK-dagarna 2025

Om komplikationer

- Vad menas med en komplikation?
- Kodning av komplikationer till vård. Var finns koderna?
- Relationerna i komplikationspaketet
- Hur gör man i praktiken?

Om komplikationer

- Begreppet "komplikation" är tvetydigt och används inom sjukvården på olika sätt för att beskriva problemområden.
- Termbanken avråder från att använda komplikation när man menar *skada på patient*.
- Klassifikationen har inte en tydlig definition av komplikation.

Vad menas med en komplikation?

- En komplikation till en sjukdom eller skada
- Avsiktlig och/eller oundviklig skada vid behandling
- Komplikationer till behandling eller vård vid
 - *misstag eller missöden* i anslutning till behandlingen/åtgärden
 - vid problem eller *missöden med utrustning*
 - *utan misstag eller missöden* i anslutning till åtgärden
- Sena besvär efter sjukdom, skada eller behandling
- En komplicerande bidiagnos vid DRG-gruppering
- Specialfall: Ogynnsam effekt av behandling med läkemedel (biverkan)

Vad är en komplikation till sjukdom eller skada?

- **Komplikation till en sjukdom – kan vara kronisk eller akut:**

- Kärilkomplikationer hos en patient med diabetes mellitus typ 2
- Lungabscess vid stafylokockpneumoni
- Sen effekt av poliomyelit (B90)

- **Komplikation till en skada:**

- Fraktur av ryggkota vid trafikolycka. Frakturen kompliceras med nervskada som ger förlamning i benen
- Allvarlig blödningsanemi som kompliceras av en akut hjärtinfarkt

- **Komplikation till graviditet/förlossning/puerperiet:**

- Blödning under förlossningen
- Virushepatit som komplicerar graviditet

2. Kodning av komplikationer till vård

T80-T88 används för att beskriva *komplikationer*.

Koderna ska användas när ett tillstånd dokumenteras av behandlande vårdpersonal som en komplikation/vårdskada och vid den vårdkontakt när den först konstateras.

Notera att koderna för "problem i samband med åtgärder" i slutet på organkapitlen inte ensamt alltid anger att det rör sig om komplikationer.

När är det en komplikation till vård?

När ansvarig läkare säger och dokumenterar att patientens tillstånd är en komplikation till vård eller behandling.

Vad är en komplikation till vård?

- Komplikation till behandling eller vård
 - *vid misstag eller missöden* i anslutning till behandlingen
 - vid problem eller *missöden med utrustning*
 - elavbrott
 - utrustningen gick sönder
 - *utan misstag eller missöden* i anslutning till behandlingen
 - infektioner efter operationer och andra behandlingar
 - tromboflebit i blodkärl efter injektion
 - ruptur av operationssår
 - komplikation i anslutning till implantat
 - läkemedelsbiverkningar

Komplikationskodning – normalfall

I normalfallet kodas en komplikation, som uppstår under aktuell vårdkontakt, med ett "komplikationspaket".

Exempel med två koder:

Postoperativ sårruptur efter hysterektomi

T81.3 Sårruptur

Y83.6 Efter operation med avlägsnande av organ utan missöde vid åtgärden

Komplikationskodning – normalfall

Exempel med tre koder:

Postoperativ subfrenisk abscess

T81.4 Postoperativ infektion

K65.0 Subfrenisk abscess

Y83.2 Kirurgiskt ingrepp med anastomos utan missöde vid åtgärden

Komplikationskodning – normalfall

Exempel med fyra koder:

Postoperativ subfrenisk abscess med septisk chock

T81.4 Postoperativ infektion

K65.0 Subfrenisk abscess

R57.2 Septisk chock

Y83.2 Kirurgiskt ingrepp med anastomos utan missöde vid åtgärden

Komplikationskodning – undantag

Undantaget till denna regel är när det i slutet av ett organkapitel finns en *specifik kod* för den aktuella komplikationen.

Exempel:

I97.2 Lymfödem efter mastektomi

J95.8A Ventilatorassocierad pneumoni (VAP)

- vilket är ett exempel på en nationell fördjupningskod under .8

Även här kan man tänka sig att lägga till T- och Y-kod för att ytterligare beskriva tillståndet.

Komplikationskodning - undantag

- Koderna i slutet av organkapitlen säger *dock inte uttryckligen* att det rör sig om att det är en komplikation.
- De kan ses som mer långvariga tillstånd efter kirurgiska och medicinska ingrepp ("komplikationer") som nästan blir som sjukdomar i sig.

Komplikationskodning – undantag

De .8 och .9 koder som finns i slutet av organkapitlen bör undvikas då de är väldigt ospecifika (om det inte finns nationella fördjupningskoder). Det gäller även då det finns exempel under dessa koder, det är då bättre att använda "komplikationspaket".

Exempel:

H59.8 Andra specificerade förändringar i ögat och närliggande organ efter kirurgiska och medicinska ingrepp

Exempel

Koriorretinala ärr efter operation av retinalavlossning

Postoperativ endoftalmit

Postoperativ inflammation (infektion) av filtrationsblåsa

Råder det tveksamhet så är vår rekommendation att använda "komplikationspaketet".

Exempel på "komplikationer" till vård som klassificeras på annan plats (1)

- Brännskador och frätskador av lokalt applicerat ämne samt strålning (T20-T32)
- Komplikationer till kirurgiska ingrepp under graviditet, förlossning och under barnsängstid (O00-O99)
- Bristande funktion hos kolostomi (K91.4)
- Funktionella hjärtrubbningar orsakade av hjärtkirurgiskt ingrepp (I97.0-I97.1)
- Lymfödem efter bröstoperation (I97.2)
- Läckage av cerebrospinalvätska efter spinalpunktion (G97.0)
- Vätske- och elektrolytobalans (E86-E87)

Exempel på "komplikationer" till vård som klassificeras på annan plats (2)

Notera att koderna för "problem i samband med åtgärder" i slutet på organkapitlen *inte* enbart anger att det rör sig om komplikationer, utan betraktas i huvudsak som långvariga eller kroniska tillstånd.

Rubrikerna är:

- "Endokrina **rubbningar** efter kirurgiska och medicinska ingrepp" (E89)
- "**Sjukdomar** orsakade av kirurgiska och medicinska ingrepp" (G97, H95, I97, J95, K91, M96)
- "**Förändringar** efter kirurgiska och medicinska ingrepp" (H59)
- "**Sjukliga tillstånd** efter kirurgiska och medicinska ingrepp" (N99)

Exempel på "komplikationer" till vård som klassificeras på annan plats (3)

De specifika koderna som anger problem, sjukliga tillstånd och sjukdomar efter vårdåtgärder betraktas i huvudsak som *långvariga eller kroniska tillstånd*.

Sådana tillstånd kan vara lymfödem efter mastektomi, blind loop syndrome efter magsäckkirurgi med flera. Dessa kroniska tillstånd räknas inte som "komplikationer" utan mer eller mindre oundvikliga konsekvenser av åtgärd.

Till denna typ av postoperativa konsekvenser räknas också *permanent* nervskada efter neurokirurgiskt ingrepp i hjärnan eller avsaknad av extremitet (amputation) efter canceroperation p.g.a. osteosarkom.

Exempel på komplikationer till vård som klassificeras på annan plats (4)

Men ICD-10 har även ett antal koder som är beskrivna i organkapitlen som komplikationer efter åtgärd:

- Komplikationer i samband med assisterad befruktning (N98)
- Komplikationer vid anestesi under graviditet (O29)
- Komplikationer vid anestesi under värkarbete och förlossning (O74)
- Sårruptur efter kejsarsnitt (O90.0)
- Foster och nyfödd som påverkats av andra komplikationer under värkarbete och förlossning (P03)

Vilken information ingår vid kodning av akuta komplikationer

I huvudsak klassificeras akuta komplikationer under avsnittet T80–T88.

- a) En kod som **beskriver** förekomsten av en komplikation,
- välj kod från kapitel 19 (T80–T88)
- b) En eller vid behov flera koder som **specificerar** komplikationens
art eller detalj
- c) En kod från kapitel 20 som beskriver de **yttre orsakerna** till
komplikationen

Vi skapar därmed ett "**komplikationspaket**":

Relationerna i komplikationspaketet

T

Specificering

Y

- T-koden berättar att det är en komplikation.
- Y-koden beskriver en annan dimension:
 - orsak eller omständigheter som ledde till komplikationen
- Specificeringskoden/-koderna anger detaljer om komplikationen.

Viktigast är att T-koden kommer först.

I vilken ordning efterföljande koder kommer är underordnat, bara de kan identifieras som en sammanhållen enhet.

Sammanfattning

Genom att använda "komplikationspaketet" kan vi ...

1. Enkelt identifiera alla komplikationer
2. Enkelt beskriva komplikationens natur
3. Enkelt beskriva orsakerna till komplikationen:
 - missöden
 - misstag
 - fel på utrustning
 - komplikation utan missöde

Tack för uppmärksamheten!

Nu över till de inskickade frågorna.